

Lausunnon antaminen eduskunnan oikeusasiamiehelle kaupungin menettelystä kuntalaisaloitteen käsittelyä koskevassa asiassa EOAK/8286/2025

KH 15.06.2026
501/00.01.01/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Tomas Määttä

Eduskunnan oikeusasiamies on pyytänyt Loviisan kaupunkia antamaan selvityksensä ja lausuntonsa kantelusta, joka koskee Loviisan kaupungin menettelyä kuntalaisaloitteen käsittelyä koskevassa asiassa.

Loviisan kaupunkia on pyydetty toimittamaan kantelun tutkimiseksi tarvittava selvitys asiakirjapyynnön käsittelystä vastuussa olleilta henkilöiltä sekä antamaan oma lausunto asiassa. Selvityksessä ja lausunnossa on pyydetty kiinnittämään huomioita erityisesti siihen, mitä hallintolaissa on säädetty asioiden käsittelystä ilman aiheetonta viivytystä sekä siihen, mitä Loviisan kaupungin hallintosäännössä on määrätty kuntalaisaloitteiden käsittelystä. Lisäksi on pyydetty ottamaan kantaa siihen, onko kantelijan asian käsittely toteutunut edellä mainittuun nähden asianmukaisesti.

1. Kantelun sisältö

Loviisan kaupunkiin kohdistetussa kantelussa arvostellaan kaupungin menettelyä seuraavalla tavalla:

Kantelija kertoo tehneensä 13.2.2025 kuntalaisaloitteen Loviisan kaupunginvaltuustolle koskien sankarihautojen hoitoa Loviisassa. Aloitteen on kantelijan lisäksi allekirjoittanut 102 loviisalaista. Kantelija on tehnyt pyynnön kaupungille saada aloitteen diaarinumero, johon hän on saanut vastauksen vasta 3.3.2025. Kantelussa arvostellaankin sitä, että kantelijalle ei vielä 12.12.2025 mennessä ollut ilmoitettu, missä viranomaisessa asia käsitellään, aloitteen käsittelyaikaa sekä keneltä asiassa saa lisätietoja aloitteen käsittelystä ja sen johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Kantelija arvostelee myös sitä, että Loviisan kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 15.10.2025, § 156, käsitellyt vireillä olevia kuntalaisaloitteita. Kantelija onkin kiinnittänyt huomiota siihen, ettei hänen tekemäänsä kuntalaisaloitetta löydy tuolloin käsiteltyjen aloitteiden joukosta. Hän viittaa lisäksi Loviisan hallintosäännön 167. §:ään, jonka mukaan:

Aloitteen käsittelee se kaupungin viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kaupunginhallituksen on vuosittain lokakuussa esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista tehdyistä aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Kaupunginvaltuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Yksittäiset kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvat aloitteet tuodaan valmistelun jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäviksi. Hyväksyessään

aloitteeseen annetun vastauksen, kaupunginvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsitellyjä. Kaikki kunnassa vireille tulleet aloitteet käsittelee toimivaltainen kunnan viranomaisen ilman aiheetonta viivytystä.

Kantelija kokee, ettei hänen aloitteensa käsittelyssä ole noudatettu hallintolain ja kaupungin hallintosäännön määräyksiä, kun kantelijan tekemä aloite ei ole ollut käsiteltävänä kaupunginvaltuustossa 15.10.2025, kun valtuustolle on esitetty luettelo sellaisista aloitteista, jotka kuuluvat kaupunginvaltuuston toimivaltaan.

Kantelija nostaa esille myös kaupunginvaltuuston kokouksen 15.10.2025 §:n 156 liitteestä ilmi käyvän seikan, jonka mukaan vanhin käsittelemättä oleva kuntalaisaloite olisi tehty 24.3.2021, ja lisäksi muitakin käsittelemättömiä kuntalaisaloitteita vuosilta 2022, 2023 ja 2024 liitteessä hänen mukaansa esiintyy. Kantelija edelleen arvostelee Loviisan kaupungin hallintoa ja kaupunginhallitusta siitä, ettei se toimisi kuntalain 38. §:n mukaisesti. Myös kaupunginjohtajan hallintosäännön mukaista vastuuta valvoa kaupungin viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamuselinten toimintaa sekä ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi sekä seurata kaupunginhallituksen ja jaostojen, lautakuntien ja toimikuntien sekä luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, ja ryhtyä tarvittaessa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, arvostellaan.

Kantelussa esitetään myös, että Loviisan kaupunginhallitus ei toimeenpane asianmukaisesti kuntalaisia määrättyjä tehtäviään. Kritiikkiä kohdistetaan kaupunginjohtajan velvollisuuteen valvoa, että kaupungin hallinnossa noudatetaan tarkoin Suomen lakia ja kaupungin hallintosääntöä. Kantelija viittaa kaupunginhallituksen osalta kuntalain (410/2025) 38. §:ään, jonka mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja taloutta. Lisäksi kantelussa todetaan, että kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginjohtaja:

19. / 3. valvoo kaupungin viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamuselinten toimintaa sekä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi
20. / 4. seuraa kaupunginhallituksen ja jaostojen, lautakuntien ja toimikuntien sekä luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, ja ryhtyy tarvittaessa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Selvyyden vuoksi lausunnon antaja toteaa, että nämä hallintosäännön määräykset ovat 1.9.2025 voimaan tulleen hallintosäännön osalta 34 §:ssä (kohdat 19. ja 20.) ja 1.9.2025 saakka voimassa olleen hallintosäännön 35 §:ssä (kohdat 3. ja 4.). Kantelussa epäillään, ettei kaupunginhallitus valvo, että sen alainen kaupunginjohtaja toimeenpane hallintosäännössä määrättyt tehtävänsä.

2. Asian selvittäminen

Loviisan kaupungin asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä löytyy kantelijan toimittama kuntalaisaloite. Aloite on viety kaupungin diaariin 3.3.2025.

Asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä ei sen tarkemmin käy ilmi asian käsittelytietoja Loviisan kaupungin hallinnossa. Tieto kuntalaisaloitteen saapumisesta kaupungille ei ole asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä toimitettu eteenpäin valmistelua varten. Asian kuulussa kaupunginhallituksen toimivaltaan, olisi asiaa voinut valmistella esimerkiksi hallintojohtaja. Loviisan kaupungin hallintojohtajan virkaa on kuitenkin vuoden 2025 aikana hoitanut eri aikoina kolme eri viranhaltijaa. Tämän vuoksi ei ole tarkemmin enää selvitettävissä, miksei asiaa ole käsitelty tai aloitteen tekijälle ole ilmoitettu, missä viranomaisessa asia käsitellään, aloitteen käsittelyaikaa sekä keneltä asiassa saa lisätietoja aloitteen käsittelystä ja sen johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä ei ilmene, että kuntalaisaloitteeseen olisi vastattu ennen 12.12.2025.

Tämän lausunnon valmistelija on kantelun johdosta selvittänyt, miksi Loviisan kaupunginhallituksessa 26.1.2026, § 28, käsitellystä kuntalaisaloitteesta ei ole kohtuullisessa ajassa kaupunginhallituksen kokouksen jälkeen lähetetty kantelijalle aloitteen tekijänä pöytäkirjeenotteen muodossa tietoa siitä, että hänen tekemänsä kuntalaisaloite on kaupunginhallituksen päätöksellä todettu loppuun käsitellyksi. Viivästys pöytäkirjanotteen lähettämisessä on johtunut inhimillisestä erehdyksestä tiedonkulussa hallintojohtajan ja toimistosihteerin välillä. Osaltaan tähän on vaikuttanut kaupunginhallituksen päätöksen jonkin verran epätarkka muotoilu. Kantelijalle on kuitenkin välittömästi, kun on huomattu, ettei hänelle ollutkaan toimitettu tietoa aloitteen käsittelyn päättymisestä, lähetetty 7.5.2026 pöytäkirjanote, jossa todetaan kuntalaisaloite loppuun käsitellyksi.

3. Oikeusohjeet

Suomen perustuslain (731/1999) 21. §:n 1. momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 7. §:n 1. momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. 23. §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Kuntalain 5. luvun 23. §:n 1. momentin mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Lainvalmisteluaineistossakin kuntalaisaloitteita koskien (HE 268/2014) on muun ohella todettu, että aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Hyvään hallintoon kuuluu, että aloitteen tekijä saa kohtuullisen pian aloitteen jätettyään tiedon siitä, mikä kunnan viranomainen käsittelee aloitteen ja missä aikataulussa. Kun aloite on käsitelty, aloitteen tekijälle tulee ilmoittaa toimenpiteet, joihin mahdollisesti

ryhdytään tai on jo ryhdytty tai lähettää tiedoksi päätös, että aloite ei anna aiheita toimenpiteisiin.

Loviisan kaupungin hallintosäännön viimeisin versio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.6.2025, § 108, ja se on ollut voimassa 1.9.2025 lähtien. Nykyisin voimassa olevan hallintosäännön 167. §:n *mukaan kaikki kunnassa vireille tulleet aloitteet käsittelee toimivaltainen kunnan viranomainen ilman aiheetonta viivytystä. Sisällöltään vastaava on ollut 1.9.2025 voimassa saakka olleen hallintosäännön 162. §.* Hallintosäännön 168. §:n mukaan aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika ja keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä. Edelleen hallintosäännön 168. §:n mukaan sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin. Vastaava määräys on sisältynyt vielä keväällä 2025 voimassa olleeseen hallintosääntöön §:nä 166. Tuolloinen hallintosääntö oli hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.11.2024, § 132.

4. Johtopäätökset

Selvityksen perusteella kaupungille on helmikuussa 2025 saapunut 3.3.2025 diarioitu kuntalaisaloite, joka on kuulunut kaupunginkanslian vastuualueen toimialaan. Aloitetta ei ole asianhallinta- ja käsittelyjärjestelmästä välitetty toimeksi kenellekään, vaan asia on mitä ilmeisimmin ollut vain hallintojohtajan tiedossa. Tavallisesti Loviisan kaupungin hallintotoiminnassa kirjaamoon toimitetut vireille tulevat asiat (asiakirjoineen) lähetetään kirjaamon toimesta sille vastuualueelle, jonka toimialaan asia kuuluu.

Nyt kyseessä olevassa asiassa selvityksen perusteella näyttää tapahtuneen siten, että hallintojohtajan virkaa hoitaneiden viranhaltijoiden tiheään vaihtuvuuden ja työmäärän paljouden johdosta asiaa ei ole käsitelty loppuun toimittamalla vastaus kuntalaisaloitteen tehneelle kantelijalle. Asian valmistelun kesken jäämisessä ja lopullisen päätöksen lähettämässä kantelijalle aloitteen tekijänä näyttää myös sattuneen inhimillisiä erehdyksiä.

Kuntalaisaloitteiden käsittely kaupunginvaltuustossa ja kaupunginhallituksessa

Edellä todetulla tavalla Loviisan kaupungin hallintosäännön 167. §:n mukaan *Kaupunginhallituksen on vuosittain lokakuussa esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista tehdyistä aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä.*

Hallintosääntö tarkoittaaakin sellaisia kuntalaisaloitteita, jotka jollakin tavalla kuuluvat tosiasiallisesti nimenomaan kaupunginvaltuuston toimivaltaan hallintosäännön mukaisesti. Esimerkkinä voitaisiin mainita aloite, joka koskisi kaupunginvaltuuston kokousten nauhoittamista ja tallentamista.

Kantelija arvosteli sitä, ettei Loviisan kaupunginvaltuusto käsitellyt hänen tekemäänsä kuntalaisaloitetta kokouksessaan 15.10.2025, § 156. Kantelija arvosteli vastaavilla perusteilla myös kaupunginhallituksen menettelyä, kun sekään ei ole kokouksessaan 6.10.2025, § 348, reagoinut hänen kuntalaisaloitteensa puuttumiseen siltä listalta, joka esitettäisiin kaupunginvaltuustolle sen kokouksessa 15.10.2025. Valtuusto ei ole käsitellyt hänen aloitettaan, koska sen ei ole katsottu kuuluvan valtuuston toimivaltaan ja siihen on voinut antaa vastauksen yksittäinen viranhaltija. Tästä syystä kaupunginhallitus ei myöskään ole esittänyt

kaupunginvaltuustolle, että kantelijan tekemän aloitteen käsittelytilanne merkittäisiin valtuustossa tiedoksi.

Kaupunginhallitus lausuu kaupunginvaltuuston kokouksesta 15.10.2025, § 156, niiden kuntalaisaloitteiden osalta, joiden käsittelystä on saatavissa §:n 156 liitteestä tietoa, että ne eivät tarkalleen ottaen näytä olevan sellaisia kuntalaisaloitteita, jotka hallintosäännön 167. §:n tarkoittamalla tavalla kuuluvat kaupunginvaltuuston toimivaltaan. Toisekseen todetaan, etteivät kaikki nämä kuntalaisaloitteet, joihin kantelija kantelussaan viittaa edelleen käsittelyssä olevina, ole enää käsiteltävänä, vaan lausuntoon liitettävistä asiakirjoista ilmenevin tavoin osaan aloitteista on jo vastattu, toisin kuin kantelija tekemässään kantelussa on asian tulkinnut. Kaupunginvaltuuston kokouksen 15.10.2025 §:n 156 liitteestä, jossa kuntalaisaloitteet ja niiden käsittelytilanne esitetään taulukkomuodossa, voidaan nähdä, mitkä valtuustolle esitellyistä aloitteista on käsitelty ja mitkä ovat edelleen käsiteltävinä.

Lopuksi

Kantelussa on arvosteltu kaupunginhallitusta siitä, ettei se toimeenpane kuntalaisia säädettyä valvontatehtävänsä. Myös kaupunginjohtajan toimintaa on arvosteltu. Voidaan todeta, että kuntalaisaloitteen käsittelyn viivästyminen on erittäin harmillista. Selvityksen perusteella asian valmisteluprosessi ei ole toteutunut tavanomaisella tavalla ja tullut riittävän ajoissa päätökseensä.

Arvostelua voidaan pitää kohtuullisen ankarana, kun otetaan huomioon se erilaisten aloitteiden, tiedustelujen sekä asiakirja- ja tietopyyntöjen kokonaismäärä, joka Loviisan kaupungille vuosittain osoitetaan ja joihin vastataan lainsäädännön asettamissa aikarajoissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Loviisan kaupungin hallintosäännössä ei ole kuntalaisaloitteiden käsittelyaikoja koskevaa sääntelyä, joten vireille tulleet kuntalaisaloitteet on käsiteltävä kunnan toimivaltaisessa viranomaisessa ilman aiheutonta viivytystä hallintolain 23 §:n mukaisesti. Tässä tapauksessa viivytyksettömyysvaatimus ei valitettavasti ole toteutunut. Sitten kaupunkin hallinnossa on otettu käyttöön uusien aloitteiden käsittelyn seuranta varten syksyllä 2025 seurantajärjestelmä seurantataulukoineen. Samantyyppistä järjestelmää hyödynnetään muun muassa asiakirja- ja tietopyyntöihin vastaamisen seurantaan liittyen.

Oheismateriaali:

Eduskunnan oikeusasiamiehen selvityspyyntö liitteineen

Esittelijä

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää lausuntonaan ja selvityksenään asiassa EOAK/8286/2025 viitata edellä selostettuun hallintojohtajan valmistelemaan lausumaan.

Kaupunginhallitus päättää toimittaa eduskunnan oikeusasiamiehelle seuraavat lausunnot sekä muut asiakirjat:

– Kaupunginvaltuustossa 15.10.2025, § 156, käsitellyt kuntalaisaloitteet ja niihin annetut vastaukset
(sisältää henkilötietoja, ei julkaista yleisessä tietoverkossa)

– Taulukko kuntalaisaloitteiden käsittelytilanteesta, kaupunginvaltuusto 15.10.2025, § 156

– Loviisan kaupungin hallintosääntö, hyväksytty kaupunginvaltuustossa
25.6.2025, § 108

– Loviisan kaupungin hallintosääntö, hyväksytty kaupunginvaltuustossa
13.11.2024, § 132

Tämä pykälä tarkastetaan välittömästi

Päätös